

Handläggare
Åsa Ångsback
023-77 70 53
asa.angsbäck@regiondalarna.se

YTTRANDE

Datum
2018-09-10

Diarienummer
2018/112

Ert diarienummer
N2018-03829-RTS

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

*EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om **gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden samt Europeiska havs- och fiskerifonden, och om finansiella regler för dessa fonder och för Asyl- och migrationsfonden, fonden för inre säkerhet samt instrumentet för gränsförvaltning och visering. De fondspecifika förordningsförslagen, ett förslag till förordning om särskilda bestämmelser för målet Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) med stöd av Europeiska regionala utvecklingsfonden och finansieringsinstrument för externa åtgärder samt ett förslag till förordning om en mekanism för lösning av rättsliga och administrativa problem i ett gränsöverskridande sammanhang (COM (2018) 372–375, 382, 390 och 471–473***

Den 2 maj presenterade EU-kommissionen sitt förslag till EU:s fleråriga budgetram för åren 2021–2027 och därefter har rubricerade förslag till gemensamma bestämmelser och fondspecifika förordningar inför nästa programperiod presenterats.

Region Dalarna (RD) har fått möjlighet att inkomma med synpunkter på ovanstående via en remiss från Näringsdepartementet daterad 2018-07-05.

Region Dalarnas inspel inriktas på förslagen till Gemensamma bestämmelser, Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), Europeiska socialfonden+ (ESF+) samt Interreg. Region Dalarna ser att innehållet i förslagen ligger väl i linje med våra tidigare uttryckta ståndpunkter inför EU-kommissionens halvtidsutvärdering av sammanhållningspolitiken samt dess samråd inför den nya budgetperioden som vi deltog i under våren 2018.

Vi instämmer i allt väsentligt i Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) förslag till yttrande ((18/03430), liksom i synpunkterna från Gävleborg och Värmland, våra samarbetspartners inom NUTS2 Norra Mellansverige. RD kompletterar härmed med några synpunkter och frågor om förtydliganden inför regeringens förhandlingar med övriga medlemsstater och EU-kommissionen.

Synpunkter på förslag till Europaparlamentets och rådets förordningar om:

1. Gemensamma bestämmelser (COM 2018/375 final)

Generella kommentarer

- Region Dalarna välkomnar kommissionens ambition om ett förenklat och samordnat regelverk mellan de sju fonder som omfattas av det gemensamma regelverket (CPR).
- Region Dalarna beklagar dock att europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling inte är en del av det gemensamma regelverket då vi anser att landsbygdsutveckling är en del av den regionala utvecklingen.

Artikel 11.1 Bilaga IV Tematiska Nödvändiga villkor som är tillämpliga på ERUF, ESF+ och Sammanhållningsfonden

- Region Dalarna välkomnar förslaget om att ersätta det som i denna programperiod benämns förhandsvillkor (ex-ante conditionalities) med så kallade nödvändiga villkor (enabling conditions). Region Dalarna ser det som mycket positivt att de nödvändiga villkoren löpande under hela programperioden kommer att följas upp för att säkerställa att de är uppfyllda och tillämpas.
- Region Dalarna ser att en närmare dialog mellan regionerna och nationell nivå samt tydligare stöd från nationell nivå i regionernas arbete med smart specialisering är en förutsättning i nästa programperiod för att Sverige ska leva upp till de fastslagna förutsättningarna för smart specialisering.
- Region Dalarna välkomnar att det första föreslagna nödvändiga villkoret handlar om ”god styrning av den nationella eller regionala strategin för smart specialisering” för att nå det politiska målet om ett ”Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling” då Smart specialisering har varit ett viktigt verktyg för stärkt samverkan mellan näringsliv, akademi och offentlig sektor i Dalarna.
- Region Dalarna välkomnar att villkoret om smart specialisering, till skillnad från förhandskravet om smart specialisering i nuvarande programperiod, tydligare har definierats och att interregional samverkan baserad på smart specialisering lagts till som en viktig del i genomförandet av innovationsstrategin för smart specialisering.

Artikel 20 Gemensamt stöd för ERUF, ESF+ och sammanhållningsfonden

- Region Dalarna ser precis som SKL mycket positivt på förslaget till regionala flerfondsprogram, t ex samordning av Socialfonden+ och Regionala utvecklingsfonden för att möjliggöra samordning av viktiga insatser regionalt, t ex initiativ för bättre kompetensförsörjning.
- Region Dalarna ser också positivt på initiativ i förordningen som kan leda till synergier mellan olika politikområden, t ex mellan sammanhållningspolitiken och Horisont Europa eller mellan socialfonden+ och Erasmus.

Artikel 106 Fastställande av medfinansieringsgrad

Region Dalarna instämmer med SKL om att man från nationell nivå bör bereda sig på att stötta upp för det budgetbortfall som kan komma att ske i och med förslaget på en lägre EU-finansieringsgrad i projekten (40% jämfört med 50% i nuvarande period) i nästa budgetperiod.

2. Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)

(COM 2018 372 final)

Generella kommentarer

- Region Dalarna välkomnar reduktionen av antalet tematiska mål, för en mer strömlinjeformad politik som ger tydligare resultat, samt att EU-kommissionen i förslaget lägger stor vikt vid interregional samverkan baserat på smart specialisering då arbetet med smart specialisering har varit mycket framgångsrikt för att stärka den strategiska inriktningen för forsknings- och innovationsarbetet, samt stärka samarbetet mellan privat och offentlig sektor, akademi, kluster och civilsamhälle i vår region.
- Region Dalarna anser att en närmare dialog mellan regionerna och nationell nivå samt tydligare stöd från nationell nivå i regionernas arbete med smart specialisering är en förutsättning i nästa programperiod för att leva upp till de av EU-kommissionen fastslagna förutsättningarna (enabling conditions) för smart specialisering.
- Region Dalarna noterar, i likhet med Gävleborg och Värmland, att städer, glesbygd, randområden lyfts fram särskilt i förslaget. Region Dalarna anser att förslaget inte i tillräckligt hög grad tar i beaktning den problematik som kännetecknar regioner som EU-kommissionen brukar identifiera som ”medelinkomstregioner”, det vill säga en region med stabil ekonomisk tillväxt som bidrar till att regionen inte har möjlighet att ta del av kapacitetshöjande EU-medel, men som samtidigt saknar den kritiska massan för att ta del av konkurrensutsatta EU-medel.
- Region Dalarna vill tydliggöra att 85 procent av forsknings- och innovationsmedlen från EU i Norra Mellansverige kommer från strukturfonderna och de bidrar därför i mycket hög grad till att stärka innovationskapaciteten, bygga kapacitet och förbättra regionernas förutsättningar att delta i Horisont 2020. Region Dalarna välkomnar därmed EU-kommissionens förslag om att den framtida sammanhållningspolitiken ännu tydligare ska kopplas till smart specialisering då detta skapar en ännu tydligare strategisk inriktning för FoI-satsningarna samt främjar uppkomsten av regionala innovationer och bidrar till att hantera de utmaningar som kännetecknar en ”medelinkomstregion”.

Artikel 7 om indikatorer

Ang. förslag på indikatorer för det politiska målet "Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling"

- Region Dalarna välkomnar att det första tematiska nödvändiga villkoret/förutsättningen (enabling condition) är *Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling* (Smart Specialisering) då Smart specialisering har varit ett viktigt verktyg för stärkt samverkan mellan näringsliv, akademi och offentlig sektor i Dalarna.
- Region Dalarna välkomnar att villkoret/förutsättningen (enabling condition) om smart specialisering, till skillnad från förhandskravet om smart specialisering i nuvarande programperiod, tydligare har definierats och att interregional samverkan baserad på smart specialisering lagts till som en viktig del i genomförandet av innovationsstrategin för smart specialisering.
- Region Dalarna saknar i förslaget output- och resultatindikatorer avseende produktion av produkter och tjänster inom områden som både domineras av teknik likväl som service, exempelvis inom besöksnäringen. Detta skulle gynna utvecklingen av kvinnodominerade branscher och ligger i linje med våra styrkeområden i smart specialisering (innovativ upplevelseproduktion och hälsa/välfärd).
- Då en ambition med ERUF är att bygga regional kapacitet för nationella och internationella samarbeten och är det lämpligt att se lärande och förflyttningar i lärande som ett resultat, exempelvis samarbeten som initieras mellan innovationsstödsaktörer inom och utanför regionen.

Artikel 9 om Hållbar stadsutveckling

Region Dalarna vill betona vikten av att främja **kopplingar mellan stad och landsbygd**, inte minst på grund av växande missnöje, populism och extremism vilket delvis har sin förklaring i utmaningar som Dalarna till viss del präglas av; demografiska kopplat till åldrande befolkning, integration, urbanisering samt en pågående industriell omvandling. En uppdelning av stad och land tenderar att leda till att man ser platser som närande (storstäder) och tärande (landsbygd och mindre städer) vilket inte stämmer utan snarare är ett uttryck för de institutionella system vi byggt upp. Ett klassiskt exempel på det är att satsningar i glesa områden benämns som stöd och satsningar i tätta områden som investeringar. Här kan man dock se positiva signaler från EU-kommissionen, som talar om finansiering inom Sammanhållningspolitiken i termer av stöd till **INVESTERINGAR** i regioner med olika behov. Extra viktigt också med tanke på att jordbruksfonden för landsbygdsutveckling föreslås omfattas av ett annat regelverk i nästa period och därmed riskerar att få minskad relevans för regional utveckling.

3. Europeiskt territoriellt samarbete (INTERREG)

COM 2018 374 final

Generell kommentar

- Region Dalarna är kritiska till den föreslagna reduceringen av budgeten för Interreg. Norra Mellansverige argumenterade i bifogat positionspapper rörande EU:s framtida sammanhållningspolitik för en förstärkning av resurserna till Interreg då vi anser att gränsöverskridande samarbete bör utökas, med motiveringen att internationalisering är en nyckel till framgångsrik smart specialisering, innovation och ett starkt företagsklimat. Vi menar därmed att instrumentet har stor relevans för det regionala kapacitetsbyggandet.

Gällande Artikel 3 Komponenter inom målet Europeiskt territoriellt samarbete

- Region Dalarna välkomnar förslaget till det nya delprogrammet/den 5:e komponenten; ”Interregionala innovationsinvesteringar” vilket stämmer väl överens med uttryckta önskemål i tidigare nämnt positionspapper rörande sammanhållningspolitiken post 2020 om att den framtida sammanhållningspolitiken ännu tydligare borde kopplas till smart specialisering för att få en tydligare strategisk inriktning för FoI-satsningarna samt för att främja uppkomsten av regionala innovationer. Programmet kan komma att bli ett viktigt verktyg i implementeringen av de smarta specialiseringsstrategierna genom utökade möjligheter till regionala investeringar i demonstrationsprojekt som kan bidra till att skapa nya europeiska värdekedjor inom prioriterade områden.
- Komponent 5 understödjer det arbete som regionen sedan lång tid tillbaka redan deltar i på europeisk nivå, bland annat de interregionala partnerskapen i samtliga av kommissionens tre tematiska plattformar för smart specialisering: ”Agri-Food”, ”Energy” och ”Industrial Modernisation”, samt regionens aktiva deltagande i Vanguardinitiativet. Vidare stärker programmet de regionala och nationella initiativen kopplat till genomförandet av de regionala innovationsstrategierna för smart specialisering och den nationella nyindustrialiseringsstrategin.
- Region Dalarna beklagar dock att de gränsregionala programmen (komponent 1) där Sverige-Norge programmet ingår samt Interreg Europa (komponent 4), vilket möjliggör bredare samarbeten och inkludering av fler aktörer i regionerna, föreslås få kraftigt sänkt budget.

4. Europeiska socialfonden+ (ESF+)

COM 2018 382 final

Generella kommentarer

- Region Dalarna ser både fördelar och nackdelar med sammanslagningen av Europeiska socialfonden och sysselsättningsinitiativet för unga, fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt, programmet för sysselsättning och social innovation samt programmet för europeiska unionens åtgärder på folkhälsoområdet i det nya ESF+.
- Region Dalarna anser det positivt med ett helhetsgrepp men ställer sig frågande kring vad förslaget innebär när det gäller administrering av så många delar? Hur påverkar fyra sammanslagna program/fonder de prioriteringar som kommer att behövas? Det är viktigt att det blir tydligt både hur de fyra områdena hänger ihop men också hur de särskiljer sig.
- Region Dalarna välkomnar förslaget att EU:s särskilda program för insatser inom hälsoområdet bakas in i den utvidgade socialfonden; ESF+. Sverige är det land i vilket klyftorna mellan socialgrupperna ökar snabbast, vilket också påverkar hälsan för dem som har det sämre ställt både med resurser och humankapital. Det är i de så kallade utanförskapsgrupperna som hälsan blir sämre, vilket exempelvis också påverkar förutsättningarna till egenförsörjning. Med hänvisning till Agenda 2030 och förslaget om det politiska målet om ett mer ”socialt Europa” vill vi påtala hälsoaspekten kraftfullt.

Abbe Ronsten
Ordförande Region Dalarna

1.1.1.1 Bilagor och länkar

Bilaga 1	Sveriges Kommuner och Landstings yttrande
Bilaga 2	Region Värmlands yttrande, vilket även inkluderar synpunkter från Region Gävleborg
Bilaga 3	Norra Mellansveriges positionspapper om sammanhållningspolitiken post 2020.